

Số: /BC-UBND

Lạng Sơn, ngày tháng 12 năm 2021

BÁO CÁO
**Về tình hình xuất nhập khẩu hàng hóa, tình trạng ùn tắc
nông sản xuất khẩu tại các cửa khẩu của tỉnh Lạng Sơn**

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ.

Thực hiện Công điện số 1915/VPCP-TH ngày 25/12/2021 của Văn phòng Chính phủ về việc họp trực tuyến về tháo gỡ khó khăn trong hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa qua các tỉnh biên giới phía Bắc, UBND tỉnh Lạng Sơn báo cáo như sau:

1. Tình hình xuất nhập khẩu hàng hóa qua địa bàn tỉnh

Trong năm 2021, dịch COVID-19 diễn biến rất phức tạp tại nhiều địa phương trên cả nước, tác động trực tiếp đến các hoạt động sản xuất, kinh doanh, trong đó có hoạt động xuất nhập khẩu. Là địa bàn trung chuyển hàng hóa, tỉnh Lạng Sơn đã triển khai đồng bộ, quyết liệt các biện pháp phòng, chống dịch COVID-19 ở mức cao nhất, thực hiện có hiệu quả các giải pháp “quản lý khép kín”, xây dựng khu vực cửa khẩu thành vùng “xanh”, vùng không có dịch¹. Từ thời điểm triển khai thực hiện Nghị quyết số 128/NQ-CP ngày 11/10/2021 của Chính phủ ban hành quy định tạm thời “*Thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch COVID-19*”, UBND tỉnh Lạng Sơn đã tập trung chỉ đạo triển khai nhiều giải pháp đồng bộ về phòng, chống và kiểm soát dịch, trong đó tăng cường quản lý, kiểm soát người và phương tiện ra vào khu vực cửa khẩu, đặc biệt là lái xe đường dài vận chuyển hàng hóa xuất nhập khẩu đã qua nhiều tỉnh, thành phố có dịch đến địa bàn tỉnh theo chu trình khép kín từ khi vào đến khi ra khỏi tỉnh; điều tiết, hỗ trợ công tác quản lý, điều hành hoạt động xuất nhập khẩu với các tỉnh, thành trong cả nước có hoạt động giao thương hàng hóa xuất nhập khẩu qua cửa khẩu trên địa bàn tỉnh; thường xuyên cập nhật tình hình xuất khẩu, lưu lượng phương tiện, khả năng thông quan tại các cửa khẩu, phương án phòng chống dịch,... hằng ngày để khuyến cáo đến các tỉnh, thành phố có nhiều hàng nông sản xuất khẩu qua địa bàn tỉnh². Đồng thời, các cơ quan, đơn vị, lực lượng chức năng

¹ Tăng cường hoạt động của Tổ công tác liên ngành thực hiện hỗ trợ công tác quản lý, điều hành hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa tại các cửa khẩu; duy trì và quản lý chặt chẽ Đội lái xe chuyên trách vận chuyển hàng hóa; duy trì trên 150 lán, chốt cố định và cơ động tổ chức kiểm soát chặt chẽ các đường mòn, lối mở với Trung Quốc, ngăn chặn triệt để người xuất, nhập cảnh trái phép; duy trì 05 chốt dã chiến thực hiện nhiệm vụ kiểm soát vào khu vực cửa khẩu...; thực hiện khử trùng bến bãi, nhà làm việc và toàn bộ khu vực cửa khẩu, các bến bãi khu vực cửa khẩu được phân chia thành các khu khác nhau như: Khu cách ly dành riêng cho lái xe, chủ hàng của Trung Quốc và của Việt Nam, khu cách ly dành riêng cho nhân viên bốc xếp, giao nhận hàng hóa tại cửa khẩu; phối hợp sắp xếp, điều tiết phương tiện chờ hàng vào các bãi để tránh ùn ứ, khó kiểm soát tại khu vực cửa khẩu,...

² UBND tỉnh Lạng Sơn đã chỉ đạo Sở Công Thương Lạng Sơn chủ trì, phối hợp các sở ngành liên quan thường xuyên cập nhật tình hình xuất khẩu, lưu lượng phương tiện, khả năng thông quan tại các cửa khẩu, phương án phòng chống dịch,... hằng ngày thông qua văn bản khuyến cáo và nhóm Zalo giữa lãnh đạo Sở, phòng có liên quan của Sở Công Thương Lạng Sơn, đại diện lãnh đạo các lực lượng chức năng của tỉnh Lạng Sơn Như : Bộ đội Biên Phòng tỉnh, Cục Hải Quan tỉnh, Ban Quản lý Khu kinh tế Cửa khẩu Đồng Đăng – Lạng Sơn; Đại diện Cục Xuất nhập khẩu, Vụ Á – Phi - Bộ Công Thương, Cục Chế biến và Phát triển thị trường Nông sản - Bộ NN&PTNT và Sở

tại các cửa khẩu luôn tăng cường phối hợp, thường xuyên trao đổi, thống nhất với phía Trung Quốc trong triển khai các nhiệm vụ phòng, chống dịch và thúc đẩy hoạt động thông quan hàng hoá xuất nhập khẩu. Trên địa bàn tỉnh duy trì thông quan hàng hóa tại 04/12 cửa khẩu, gồm: Cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị, Ga đường sắt Đồng Đăng, cửa khẩu song phương Chi Ma, cửa khẩu phụ Tân Thanh; tổng kim ngạch xuất nhập khẩu qua địa bàn năm 2021 ước đạt 4.270 triệu USD, tăng 52% so với cùng kỳ, trong đó xuất khẩu 1.370 triệu USD, tăng 12,3%; nhập khẩu 2.900 triệu USD, tăng 82,4%.

2. Tình hình ứ đọng phương tiện chờ hàng hóa xuất khẩu và nguyên nhân

2.1. Tình hình ứ đọng phương tiện chờ hàng hóa xuất khẩu

Từ ngày 01/10/2021 khi các tỉnh, thành phía Nam bắt đầu nới lỏng giãn cách xã hội với mục tiêu thích ứng an toàn, linh hoạt với dịch bệnh, trên địa bàn tỉnh đã phát hiện nhiều trường hợp lái xe đường dài nhiễm COVID-19 sau khi tới khu vực cửa khẩu, gây nhiều khó khăn cho hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa. Từ cuối tháng 11/2021 đến nay, lượng hàng hóa từ nội địa lên các cửa khẩu rất lớn trong khi năng lực bến bãi và khả năng thông quan hàng xuất khẩu trong ngày chưa tăng thêm. Tính đến ngày 25/12/2021, tổng lượng xe tồn tại 03 khu vực cửa khẩu Hữu Nghị, Tân Thanh, Chi Ma là **4.204** xe, trong đó số xe chờ hàng hóa xuất khẩu 2.924 xe³ tập trung chủ yếu tại khu vực cửa khẩu Tân Thanh, trong khi năng lực thông quan xuất khẩu hiện nay chủ yếu tập trung ở cửa khẩu Hữu Nghị, khoảng 70-80 xe/ngày. Các khu vực bến bãi dành cho phương tiện chờ, đỗ hiện nay đều đã quá tải (*gồm cả các khu vực được đầu tư, trưng dụng thêm để tạm sử dụng*); thời gian chờ thông quan bị kéo dài làm tăng chi phí, khó khăn cho công tác kiểm soát phòng, chống dịch, an ninh trật tự, an toàn giao thông và nhất là vấn đề đảm bảo vệ sinh môi trường và điều kiện sinh hoạt cho lái xe đường dài. Nếu trường hợp phía Trung Quốc khôi phục năng lực thông quan với lượng xuất khẩu 286 xe/ngày như thời gian gần đây nhất thì để thông quan được số lượng hàng hóa xuất khẩu tồn đọng tại địa bàn tỉnh Lạng Sơn hiện nay cần khoảng 15-20 ngày (*với điều kiện không phát sinh thêm xe mới vận chuyển lên cửa khẩu*). Tuy nhiên trong thực tế, với năng lực thông quan hàng hóa xuất khẩu hiện nay nếu không có sự điều chỉnh (*nếu không khôi phục thông quan tại cửa khẩu Tân Thanh cũng như thay đổi phương thức giao nhận hàng hóa tại các cửa khẩu còn lại*) thì để thông quan được số lượng hàng hóa xuất khẩu tồn đọng cần khoảng 50 ngày.

Tại một số địa phương khác, hoạt động xuất nhập khẩu cũng gặp rất nhiều khó khăn, cụ thể: cửa khẩu quốc tế Kim Thành II tỉnh Lào Cai đã mở cửa trở lại sau khi tạm đóng từ 12/12/2021, tuy đạt lưu lượng xuất nhập khẩu khoảng 300 xe/ngày (*xuất 100 xe; nhập 200 xe*) nhưng hàng hóa chủ yếu là hàng khô như: bánh kẹo, gỗ ván bóc, tinh bột sắn,...; cửa khẩu Móng Cái cũng dừng thông quan từ ngày 21/12/2021 do Trung Quốc phát hiện ca dương tính COVID-19 tại thành phố Đông Hưng, lượng hàng hóa xuất khẩu còn tồn tại cửa khẩu là **1.188 xe**, hàng hóa xuất khẩu chủ yếu là thủy hải sản đông lạnh, hoa quả tươi (hoa quả tươi giống Lạng Sơn); tại các cửa khẩu của các địa phương khác như: Cao Bằng, Hà Giang, Điện Biên về cơ bản lưu lượng

Công Thương, Hiệp hội doanh nghiệp của hơn 20 tỉnh, thành phố có nhiều hàng nông sản xuất khẩu qua địa bàn tỉnh (như: Long An, Tiền Giang, Vĩnh Long, Bình Thuận, Sơn La,...).

³ Hoa quả chờ bằng xe thùng nóng 551 xe, hoa quả chờ bằng Container lạnh 2.373 xe.

hàng hóa XNK qua cửa khẩu không cao và cơ cấu hàng hóa xuất khẩu chủ yếu là hàng khô như: gỗ bóc, tiêu, thạch đen,... Như vậy, do cơ cấu hàng hóa đang xuất khẩu qua Lào Cai cũng như các địa phương đang khác với Lạng Sơn nên về cơ bản không giúp giảm tải và giải quyết được tình trạng ách tắc hàng hóa quả tươi bảo quản lạnh trên địa bàn tỉnh.

2.2. Nguyên nhân ùn ứ phương tiện chở hàng hóa xuất khẩu

a) Nguyên nhân chủ quan:

- Hạ tầng cửa khẩu Lạng Sơn đã và đang được tập trung đầu tư nhưng hiện nay năng lực bến bãi trong các cửa khẩu còn hạn chế: bến bãi tại cửa khẩu Hữu Nghị có sức chứa khoảng 500-700 xe; bến bãi tại cửa khẩu Tân Thanh có sức chứa khoảng 800-1.000 xe, các bến bãi tại cửa khẩu Chi Ma chỉ đảm bảo dừng đỗ khoảng 700 xe,... Trong bối cảnh số lượng xe tăng hơn hai lần so với mức cao điểm các năm trước, toàn bộ bến bãi (*kể cả các bãi được trưng dụng tạm thời*) đều đã quá tải.

- Xuất khẩu hàng hóa nông sản hiện nay chủ yếu được thực hiện qua cửa khẩu Tân Thanh, Cốc Nam, một phần nhỏ qua cửa khẩu Hữu Nghị, Chi Ma, trong đó tập trung nhiều nhất là ở cửa khẩu Tân Thanh. Tại cặp cửa khẩu phụ Tân Thanh - Pò Chài (*phía Trung Quốc gọi là cặp chợ biên giới*), tuy hoạt động xuất khẩu hoa quả những năm gần đây đã có nhiều thay đổi theo chiều hướng tích cực, áp dụng công nghệ trong trao đổi thông tin, giao dịch,... nhưng vẫn chưa thực sự bài bản. Việc giao thương hàng hóa diễn ra trên sự thỏa thuận giữa đối tác hai phía do là bạn hàng lâu năm; có rất ít doanh nghiệp, thương nhân thành lập hợp đồng ngoại thương nên tiềm ẩn nhiều rủi ro, thiệt hại cho doanh nghiệp, thương nhân trong quá trình xuất khẩu hàng nông sản qua biên giới, đặc biệt là đối với người bán⁴. Ngoài ra, nhiều trường hợp chủ hàng ủy thác cho lái xe chở hàng hóa xuất khẩu không có hợp đồng chính thức sau khi sang đến bến bãi, chợ biên giới phía Trung Quốc mới giao dịch mua bán trực tiếp tại bến bãi, chợ biên giới không những làm tăng chi phí, gây ùn ứ tại bến bãi mà còn làm giảm chất lượng của nông sản, bị ép giá hoặc rủi ro không giải phóng được hàng hóa. Hình thức giao dịch thương mại tiểu ngạch tại các cửa khẩu hiện nay chiếm trên 90%, còn lại dưới 10% là chính ngạch.

- Trung Quốc liên tục tăng cường áp dụng các tiêu chuẩn về kiểm dịch nguồn gốc, xuất xứ, nhãn mác, đồng thời kiểm soát chặt về tiêu chuẩn chất lượng hàng hóa, vệ sinh an toàn thực phẩm, kiểm hóa 100% đối với mặt hàng nông sản nhập khẩu từ Việt Nam. Trong khi đó, chất lượng nông sản xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc chưa thực sự ổn định, ảnh hưởng tới uy tín khi giao dịch với các đối tác. Vì thế khi xuất khẩu sang Trung Quốc thường phải phân loại lại, có trường hợp do chất lượng không đảm bảo nên bị ép giá, thậm chí không thể xuất khẩu.

b) Nguyên nhân khách quan:

- Phía Trung Quốc tạm dừng nhập khẩu một số mặt hàng nông sản qua các cửa khẩu của các tỉnh biên giới khác khiến cho hàng nông sản xuất khẩu dồn về các cửa khẩu Lạng Sơn, trong khi đó số lượng cửa khẩu đang hoạt động rất hạn chế⁵.

⁴ Như: rủi ro trong thanh toán, chậm giao nhận hàng, bị ép giá sản phẩm; bị trừ tiền, trả lại hàng do mẫu mã, chất lượng không đảm bảo, không đáp ứng đúng yêu cầu của bên mua...

⁵ Cặp cửa khẩu song phương Chi Ma - Ái Diễm tạm dừng thông quan hàng hóa từ ngày 08/12/2021, tuy hoạt động trở lại từ ngày 22/12 nhưng hiện chỉ xuất được 5-10 xe/ngày theo phương thức phương tiện Trung Quốc sang nhận

- Một số loại nông sản của các tỉnh phía Nam đang vào vụ thu hoạch như: Mít, Xoài, Dưa hấu..., các thương nhân từ các tỉnh có hàng nông sản mặc dù biết rủi ro và tình trạng ùn ứ tại các cửa khẩu vẫn đưa hàng lên các khu vực cửa khẩu, càng tạo thêm áp lực về bến bãi.

- Các cơ quan chức năng Quảng Tây, Trung Quốc đã tăng cường các biện pháp phòng, chống dịch ở mức cao hơn, trong đó có việc yêu cầu thay đổi phương thức giao nhận hàng hóa xuất nhập khẩu tại cặp cửa khẩu Tân Thanh - Pò Chài và cặp cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị - Hữu Nghị Quan theo hướng lái xe chuyên trách Việt Nam giao xe cho phía Trung Quốc tại bến bãi phía Trung Quốc. Đồng thời, yêu cầu lái xe chuyên trách khi sang Việt Nam giao hàng phải niêm phong cabin xe, lái xe Trung Quốc không được xuống xe và phải điều khiển phương tiện quay trở về Trung Quốc trong ngày.

- Ngoài ra, các cơ quan chức năng phía Trung Quốc thông báo dự kiến tạm dừng nhập khẩu đối với hàng hóa bảo quản lạnh trong dịp Tết Nguyên đán Nhâm Dần 2022 (*tạm dừng trước Tết 14 ngày và sau Tết 14 ngày*) để chuẩn bị các công việc trước và sau Tết; nếu thực hiện như vậy sẽ ảnh hưởng rất lớn đến hoạt động xuất khẩu nông sản của ta.

3. Các giải pháp tỉnh đã và đang triển khai nhằm giải quyết các khó khăn và thúc đẩy xuất khẩu nông sản qua địa bàn

3.1. Tăng cường các biện pháp phòng, chống và kiểm soát dịch bệnh

Trước tình hình dịch bệnh diễn biến phức tạp, khó lường, UBND tỉnh Lạng Sơn đã khẩn trương chỉ đạo, kích hoạt các biện pháp phòng, chống dịch ở mức cao nhất, chủ động điều chỉnh các biện pháp phù hợp với diễn biến và mức độ của dịch bệnh, tập trung xây dựng khu vực cửa khẩu "*an toàn với COVID-19*": (i) Kiểm tra, kiểm soát tất cả các lái xe, hàng hóa trước khi vào tỉnh Lạng Sơn, theo đó lái xe phải có phiếu xét nghiệm COVID-19 theo phương pháp PCR âm tính còn hiệu lực trong 72 giờ hoặc thực hiện xét nghiệm nhanh tại chỗ, có kết quả âm tính; (ii) Kịp thời khoanh vùng, cách ly các trường hợp nhiễm dịch hoặc nghi ngờ nhiễm dịch, duy trì và tăng cường hiệu quả của công tác truy vết; (iii) Bố trí, sắp xếp phương tiện chờ hàng từ nội địa vào khu vực riêng ngoài cửa khẩu, sau khi thực hiện xong thủ tục thông quan sẽ được phun khử khuẩn buồng lái và giao cho lái xe chuyên trách để điều khiển sang Trung Quốc giao hàng; (iv) Trong khu vực cửa khẩu luôn duy trì số lượng xe dừng đỗ tại bến bãi hợp lý; (v) Lái xe chuyên trách được bố trí sinh hoạt tập trung, riêng biệt, được tiêm đầy đủ 02 mũi vắc xin Verocell và thực hiện xét nghiệm COVID-19 bằng phương pháp PCR định kỳ 03 ngày/lần; (vi) Lái xe đường dài được bố trí vào khu lưu trú tập trung để kiểm soát y tế theo quy định; (vii) Đại lý hải quan, người lao động, các lực lượng chức năng tại cửa khẩu được xét nghiệm COVID-19 định kỳ 03 ngày/lần.

3.2. Chỉ đạo thực hiện các giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp xuất nhập khẩu

Trước tình hình ùn tắc kéo dài và ảnh hưởng của dịch COVID-19 tại cửa khẩu, UBND tỉnh Lạng Sơn đã có sự chỉ đạo quyết liệt để chia sẻ, giảm bớt khó khăn, đồng hành cùng các doanh nghiệp xuất khẩu hàng hóa; theo đó, tỉnh Lạng Sơn đã điều trị

miễn phí cho lái xe đường dài bị nhiễm COVID-19 và tiếp tục điều chỉnh giảm phí sử dụng hạ tầng các cửa khẩu, giảm giá dịch vụ tại cửa khẩu, cụ thể như sau:

a) Từ ngày 01/11/2021 đến hết ngày 31/01/2022 thực hiện giảm phí sử dụng công trình kết cấu hạ tầng, công trình dịch vụ, tiện ích công cộng trong khu vực cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn với mức giảm 10% đối với phương tiện vận tải chở hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu; giảm 5% đối với phương tiện vận tải chở hàng hóa kinh doanh theo loại hình tạm nhập tái xuất, hàng hóa tạm xuất tái nhập, hàng hóa chuyển khẩu, hàng hóa của nước ngoài gửi kho ngoại quan xuất khẩu, hàng hóa quá cảnh, hàng hóa chuyển cảng, hàng hóa có nguồn gốc nước thứ ba; đối với phương tiện vận tải chở hàng hóa sang tải tại bến bãi không đi vào nội địa và các phương tiện khác giảm tương ứng theo loại hình hàng hóa xuất, nhập khẩu nêu trên.

b) Giảm giá dịch vụ xe ra vào bến bãi và hỗ trợ tối đa các điều kiện sinh hoạt cho lái xe, cụ thể:

- Tại cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị: từ ngày 20/7/2021 chỉ thu giá dịch vụ xe ra, vào Bến xe 01 lần đối với phương tiện chở hàng xuất khẩu; bố trí xe điện miễn phí cho lái xe chuyên trách đi lại trong một thời gian dài; tổ chức các đợt phát miễn phí nước uống, cơm hộp,....;

- Tại cửa khẩu Tân Thanh: theo Quyết định số 2515/QĐ-UBND ngày 25/12/2021 của UBND tỉnh Lạng Sơn thì từ 25/12/2021 đến 31/3/2022 thu bằng 80% (giảm 20%) mức giá lưu tại bến xe 02 ngày/đêm đầu tiên; Doanh nghiệp kinh doanh bến bãi từ ngày/đêm thứ 03 đến ngày thứ 10 thu bằng 50% (giảm 50%); từ ngày/đêm thứ 11 trở đi thu bằng 30% (giảm 70%) đối với phương tiện chờ xuất khẩu; cung cấp nước sạch đóng bình miễn phí cho các lái xe đường dài và 1.000 thùng mì ăn liền cho toàn bộ lái xe trong trong thời gian xe hàng bị ùn ứ ở cửa khẩu; tại các khu vực bến bãi chờ xuất khẩu khu Phi thuế quan chỉ áp dụng mức thu cao nhất là 87.000 đồng/xe/ngày đêm đối với xe có tải trọng từ 18 tấn trở lên để bù đắp vào công tác đảm bảo vệ sinh môi trường, dịch vụ sinh hoạt thiết yếu,....

3.3. Chủ động phân luồng, sắp xếp phương tiện và tạo thuận lợi thông quan

- Đề tạo “vùng xanh” và duy trì hoạt động thông quan xuất nhập khẩu hàng hóa, tỉnh đã thường xuyên chỉ đạo bố trí, sắp xếp phương tiện chờ hàng từ nội địa vào khu vực bến bãi tạm ngoài cửa khẩu nhằm duy trì số lượng xe dừng đỗ tại bến bãi trong cửa khẩu hợp lý, không để quá tải gây khó khăn cho công tác phòng, chống dịch và an ninh trật tự, an toàn giao thông,... trong khu vực cửa khẩu.

- Thực hiện kịp thời chế độ báo cáo Bộ Công Thương, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Ngoại giao, Văn phòng Chính phủ về tình trạng ùn ứ hàng hóa và phương tiện xuất khẩu, đề xuất các giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, thúc đẩy các doanh nghiệp xuất khẩu bằng hình thức hợp đồng ngoại thương nhằm tạo thuận lợi cho quá trình thông quan hàng hóa nhanh chóng, hiệu quả, giảm thiểu các rủi ro phát sinh khi tham gia hoạt động thương mại quốc tế⁶.

- Chủ động trong việc cung cấp thông tin, khuyến cáo tình hình xuất nhập khẩu, từ đầu năm 2021 tới nay UBND tỉnh đã nhiều lần thông tin về tình hình xuất

⁶ Báo cáo số 575/BC-UBND ngày 18/12/2021 của UBND tỉnh về tình hình xuất nhập khẩu hàng hóa tại các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn; Báo cáo số 578/BC-UBND ngày 19/12/2021 của UBND tỉnh về thúc đẩy xuất khẩu hàng hóa qua cửa khẩu biên giới theo hình thức thương mại chính ngạch.

khẩu trên địa bàn tỉnh tới UBND các tỉnh, thành phố; gần đây nhất, UBND tỉnh Lạng Sơn đã ban hành Công văn số 2015/UBND-KT ngày 29/11/2021 và Công văn số 2089/UBND-KT ngày 14/12/2021 gửi UBND các tỉnh, thành phố nhằm thông tin, khuyến cáo và đề nghị phối hợp chỉ đạo nhằm giảm lượng hàng hóa dồn lên cửa khẩu; đồng thời chỉ đạo Sở Công Thương phối hợp, thông báo về hoạt động của các cửa khẩu trên địa bàn cũng như các biện pháp quản lý, kiểm tra của phía Trung Quốc tới Sở Công Thương các tỉnh, thành phố, các hiệp hội ngành hàng, tổ chức, doanh nghiệp liên quan để phối hợp thực hiện quy định về phòng, chống dịch bệnh, chủ động xây dựng phương án sản xuất, kinh doanh phù hợp và điều tiết phương tiện chờ hàng.

- Tiếp tục tăng cường công tác chỉ đạo việc quản lý, điều hành Đội lái xe chuyên trách vận chuyển hàng hóa xuất nhập khẩu tại các cửa khẩu và định hướng chuyển đổi mô hình quản lý theo hướng giao cho doanh nghiệp để quản lý nhằm tối ưu hóa quy trình quản lý từ ngày 01/01/2022.

Hiện tại, các cơ quan, đơn vị trên địa bàn đang đẩy mạnh công tác theo dõi, tổng hợp tình hình xuất nhập khẩu hàng ngày và cung cấp thông tin, khuyến cáo trên trang thông tin điện tử cũng như qua các kênh liên lạc khác giữa tỉnh Lạng Sơn và đại diện các tỉnh, thành phố có nguồn hàng nông sản, hoa quả xuất khẩu lớn qua địa bàn; kịp thời báo cáo Thủ tướng Chính phủ và các Bộ ngành liên quan các vấn đề quan trọng để có phương hướng chỉ đạo, điều hành hiệu quả.

3.4. Duy trì và tăng cường cơ chế hội đàm, trao đổi thông tin nhằm đẩy mạnh quan hệ hợp tác thương mại biên giới

Thời gian qua, UBND tỉnh Lạng Sơn đã củng cố, tăng cường quan hệ hợp tác hữu nghị, toàn diện với Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây, Trung Quốc, nhằm phối hợp trong công tác phòng, chống dịch COVID-19 qua biên giới, thúc đẩy phát triển kinh tế cửa khẩu. Chủ tịch UBND tỉnh Lạng Sơn đã gửi thư công tác tới Chủ tịch Chính quyền Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây, Trung Quốc đồng thời chỉ đạo các lực lượng chức năng tại cửa khẩu tăng cường hội đàm trên đường biên giới, điện đàm, gửi Thư ngoại giao với phía Trung Quốc để trao đổi về tình hình dịch bệnh; thống nhất các biện pháp kiểm tra, kiểm soát người, phương tiện, hàng hóa và các vấn đề liên quan nhằm kịp thời giải quyết các vướng mắc phát sinh, tạo thuận lợi và thúc đẩy thông quan xuất nhập khẩu hàng hóa của cả hai phía. Đến thời điểm báo cáo, các lực lượng chức năng tại cửa khẩu, UBND các huyện biên giới đã phối hợp tổ chức thực hiện khoảng 50 cuộc hội đàm, gửi trên 70 Thư công tác và thiết lập, duy trì cơ chế trao đổi thông tin hằng ngày qua đường dây nóng.

4. Dự báo tình hình trong thời gian tới

- Hiện nay, phía Trung Quốc đang tiếp tục theo đuổi chiến lược "Zero COVID", trì hoãn mở cửa nền kinh tế với mục tiêu quét sạch các ca nhiễm trong cộng đồng, trong khi tại Việt Nam đang thực hiện Nghị quyết số 128/NQ-CP ngày 11/10/2021 của Chính phủ ban hành quy định tạm thời "Thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch COVID-19", bảo đảm mục tiêu kép vừa phòng, chống và kiểm soát dịch bệnh, vừa phát triển kinh tế - xã hội. Do vậy, hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa qua các tỉnh biên giới với Trung Quốc trong đó có tỉnh

Lạng Sơn dự báo sẽ tiếp tục gặp khó khăn trong việc vừa đảm bảo công tác phòng, chống dịch vừa duy trì hoạt động thông quan hàng hóa xuất nhập khẩu.

- Các cơ quan chức năng phía Trung Quốc thông báo dự kiến tạm dừng nhập khẩu đối với hàng hóa bảo quản lạnh trong dịp Tết Nguyên đán Nhâm Dần 2022 (*tạm dừng trước Tết 14 ngày và sau Tết 14 ngày*) để chuẩn bị các công việc trước và sau Tết, việc này sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến một số loại trái cây xuất khẩu của Việt Nam khi năng lực thông quan hiện nay rất hạn chế.

- Tổng cục Hải quan Trung Quốc ban hành Lệnh số 248 ” Quy định về đăng ký và quản lý doanh nghiệp sản xuất thực phẩm nhập khẩu nước ngoài” và Lệnh số 249 về ” Biện pháp quản lý an toàn thực phẩm xuất nhập khẩu”. Các Văn bản trên có hiệu lực từ ngày 01/01/2022 nhưng đến nay nhiều doanh nghiệp chế biến xuất khẩu thực phẩm của Việt Nam vẫn đang rất lúng túng với các quy định mới này.

- Theo Công điện số TCOCD 1199 ngày 16/12/2021 của Đại sứ quán Việt Nam tại Trung Quốc, trong đó thông báo việc trang thông tin điện tử của Chính phủ Trung Quốc đăng Thông báo về ***Tăng cường công tác phòng chống dịch COVID-19 tại các thành phố cửa khẩu***, trong đó nêu 08 biện pháp để phòng chống dịch bệnh. Thông báo trên cho thấy Chính phủ Trung Quốc tiếp tục đặc biệt chú trọng, chỉ đạo tăng cường thực hiện biện pháp đầu tiên trong "Phương án phòng chống và kiểm soát dịch COVID-19 trong bối cảnh xuất hiện biến chủng mới của virus SARS-CoV-2" mà Chính phủ Trung Quốc đã ban hành hồi tháng 5/2021 là: "Phòng, chống dịch trên cả người và vật dụng, hàng hóa", tăng cường kiểm soát, ngăn chặn mọi nguy cơ lây nhiễm dịch COVID-19 từ bên ngoài, đặc biệt là tại khu vực cửa khẩu, với chủ trương "sớm - nhanh - chuẩn - nghiêm". Trong số 08 biện pháp đưa ra ở Thông báo trên, nhiều biện pháp sẽ tiếp tục tác động lớn đến cơ chế điều hành, kiểm soát hoạt động xuất nhập khẩu, xuất nhập cảnh qua các cửa khẩu trên tuyến biên giới Việt Nam - Trung Quốc, đặc biệt là hàng nông sản qua các cửa khẩu biên giới đường bộ nói chung trong đó có các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn.

Các yếu tố nêu trên sẽ ảnh hưởng lớn có thể gây nên tình trạng ùn ứ nghiêm trọng tại các cửa khẩu của tỉnh Lạng Sơn, đặc biệt là hàng nông sản, hoa quả, gây thiệt hại lớn cho người dân và doanh nghiệp.

5. Đề xuất, kiến nghị

Để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, đảm bảo phục vụ hiệu quả hoạt động xuất khẩu hàng hóa nói chung và xuất khẩu nông sản trong thời gian tới, UBND tỉnh Lạng Sơn trân trọng báo cáo và đề xuất, kiến nghị một số giải pháp sau:

5.1. Các giải pháp cấp bách cần triển khai

a) Kính đề nghị Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ:

- Chỉ đạo Bộ Ngoại giao, Bộ Công Thương, Bộ Tài chính (Tổng cục Hải quan) tiếp tục khẩn trương trao đổi, hội đàm với cơ quan chức năng phía Trung Quốc để khôi phục một số cửa khẩu có hoạt động xuất khẩu nông sản, thủy hải sản trọng điểm trên tuyến biên giới phía Bắc như: Móng Cái, Tân Thanh,... theo phương thức giao nhận xe trên đường biên giới hoặc sử dụng đầu kéo theo mô hình

khép kín⁷; đề nghị các cơ quan chức năng phía Trung Quốc nâng cao năng lực thông quan trong ngày từ nay đến Tết Nguyên đán⁸ và tổ chức hoạt động thông quan trở lại sớm tại các cửa khẩu trên cơ sở đảm bảo công tác phòng, chống dịch.

- Chỉ đạo Bộ Y tế nghiên cứu, sớm ban hành Hướng dẫn quy định phòng, chống dịch COVID-19 đối với các khu vực cửa khẩu của các tỉnh biên giới phía Bắc để đảm bảo đáp ứng yêu cầu của phía Trung Quốc về phòng chống dịch, tạo sự tin tưởng, yên tâm của Bạn; chỉ đạo việc thiết lập “vùng xanh” tại các khu vực cửa khẩu; thống nhất phương pháp xét nghiệm COVID-19 để phía Trung Quốc công nhận kết quả đối với chuyên gia, công dân Trung Quốc trước khi xuất cảnh. Đồng thời, hướng dẫn các địa phương đưa, đón các đối tượng này khi xuất, nhập cảnh theo quy trình “khép kín”.

- Chỉ đạo các tỉnh, thành phố từ nay đến Tết Nguyên đán Nhâm Dần không tiếp tục đưa mặt hàng hoa quả lên các cửa khẩu của tỉnh Lạng Sơn cho đến khi khả năng thông quan được cải thiện, tránh làm cho tình trạng ùn ứ hàng hóa thêm nghiêm trọng, thiệt hại cho doanh nghiệp và gây áp lực rất lớn về hạ tầng, phòng chống dịch bệnh, an ninh trật tự, vệ sinh môi trường... cho địa phương.

b) Đề nghị UBND các tỉnh, thành phố có hàng hoá nông sản xuất khẩu qua các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn:

- Tiếp tục khuyến cáo các doanh nghiệp sản xuất, xuất khẩu, kinh doanh dịch vụ vận tải, các hiệp hội,... điều tiết phù hợp khi vận chuyển hàng hóa lên các cửa khẩu trên địa bàn Lạng Sơn nhằm hạn chế tình trạng ùn ứ, ách tắc cục bộ và tăng thời gian, chi phí cho doanh nghiệp. Đồng thời, thành lập Tổ công tác của tỉnh để xây dựng phương án, kế hoạch điều tiết hàng hóa xuất khẩu nhằm thúc đẩy, hỗ trợ hiệu quả hoạt động xuất khẩu nông sản của tỉnh và gửi đầu mối thông tin của Tổ công tác tới UBND tỉnh Lạng Sơn (*qua Sở Công Thương*) để phối hợp thực hiện.

- Chỉ đạo Sở Công Thương, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thường xuyên nắm thông tin các cơ sở thu mua, sản xuất, đóng gói, sơ chế hàng hóa nông sản xuất khẩu⁹; kiểm soát chặt chẽ đối với hàng hóa là hoa quả phải bảo quản trong container lạnh trong quá trình vận chuyển nhằm hạn chế nguy cơ virus SARS-CoV-2 tồn tại bên ngoài bao bì các sản phẩm lạnh, ảnh hưởng tới hàng hóa bảo quản lạnh xuất khẩu; khuyến cáo kịp thời để các doanh nghiệp chủ động thực hiện hoạt động xuất khẩu; điều tiết từ sớm, từ xa hàng hoá và phương tiện lên các cửa khẩu của tỉnh Lạng Sơn một cách hợp lý, hiệu quả.

- Tiếp tục quan tâm triển khai tiêm đủ và sớm vắc-xin theo quy định cũng như tuyên truyền thực hiện nghiêm các quy định về phòng, chống dịch cho các đối tượng là thương nhân, doanh nghiệp, lái xe đường dài chờ hàng xuất nhập khẩu nhằm giảm thiểu rủi ro phát sinh về dịch COVID-19 tại khu vực cửa khẩu biên giới.

c) Đề nghị các cơ quan thông tấn báo chí và Hiệp hội ngành hàng, doanh nghiệp:

- Các cơ quan thông tấn báo chí đăng tin phản ánh các hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa cần kịp thời, đúng tình hình, nguyên nhân và qua các nguồn thông tin

⁷ Lái xe hai Bên sử dụng đầu kéo container hàng sang bến bãi nước đối diện giao nhận hàng nhưng không xuống xe, đi lại nhiều lượt và phải về ngay trong ngày.

⁸ Kéo dài thời gian thông quan trong ngày, rút ngắn thời gian kiểm tra, kiểm hoá,...

⁹ Về mặt hàng, sản lượng, kế hoạch xuất khẩu, khó khăn, vướng mắc,...

chính thống để việc tuyên truyền được toàn diện nhằm định hướng cho các doanh nghiệp, chủ hàng trong việc sản xuất kinh doanh và xuất nhập khẩu hàng hóa.

- Các hiệp hội ngành hàng, doanh nghiệp phối hợp nắm bắt, trao đổi thông tin giữa doanh nghiệp và các cơ quan chức năng về tình hình thị trường, hoạt động xuất khẩu mặt hàng nông sản, hoa quả, tình hình của các cửa khẩu để chủ động, kịp thời điều chỉnh phương án sản xuất, kinh doanh phù hợp với thực tiễn.

5.2. Các giải pháp căn cơ trong thời gian tới

a) Kinh đề nghị Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ:

- Chỉ đạo Bộ Ngoại giao sớm tham mưu Chính phủ trao đổi với phía Trung Quốc để đưa tuyến đường chuyên dụng vận chuyển hàng hóa khu vực mốc 1088/2-1089 Tân Thanh (Việt Nam) - Pò Chải (Trung Quốc) đi vào hoạt động chính thức từ sau ngày 31/5/2022 và trở thành một lối thông quan thuộc cấp cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị (Việt Nam) - Hữu Nghị Quan (Trung Quốc).

- Chỉ đạo tập trung đầu tư đồng bộ hạ tầng vùng biên giới, chú trọng ưu tiên lựa chọn một số khu vực cửa khẩu có tiềm năng, có điều kiện phát triển nhanh, để tạo động lực và liên kết vùng trong hoạt động thương mại biên giới; tăng cường phân bổ nguồn lực đầu tư cho kết cấu hạ tầng đường sắt, các trung tâm logistics, trung tâm phân phối, cảng cạn, kho ngoại quan,... thúc đẩy chuyển đổi sang hệ thống hạ tầng áp dụng công nghệ hiện đại, chuyên nghiệp, chất lượng cao nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển mạnh mẽ của thương mại điện tử qua biên giới.

b) Đề nghị Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với Bộ Công Thương, Bộ Tài chính, Bộ Ngoại giao và các bộ, ngành liên quan:

- Tham mưu Thủ tướng Chính phủ tổ chức Hội nghị triển khai kế hoạch tiêu thụ và xuất khẩu nông sản thường niên trên phạm vi cả nước ngay từ đầu năm, trong đó có Kế hoạch tổng thể dự báo về sản lượng gắn với các kế hoạch sản xuất, vùng trồng; khả năng tiêu thụ tại các thị trường trong và ngoài nước; cân đối được bài toán quy mô sản xuất và năng lực tiêu thụ của thị trường, tăng cao hơn nữa giá trị sản xuất nông nghiệp; hạn chế thấp nhất việc dư cầu hàng hóa, tạo áp lực lớn cho việc tiêu thụ khi vào mùa vụ và có những định hướng phù hợp về quy mô, tạo năng lực phát triển nông nghiệp bền vững.

- Tăng cường trao đổi, đàm phán với Tổng cục Hải quan Trung Quốc sớm ký kết Nghị định thư về kiểm dịch thực vật đối với các loại hoa quả còn lại để giảm bớt các thủ tục kiểm tra, kiểm soát tại các cửa khẩu; mở rộng danh mục các mặt hàng hoa quả, nông sản của Việt Nam được phép xuất khẩu vào Trung Quốc; thống nhất quy trình xét nghiệm, khử khuẩn đối với hoa quả, nông sản Việt Nam trước khi xuất khẩu sang Trung Quốc.

- Tăng cường khuyến cáo, hướng dẫn các vùng sản xuất hàng hóa sản xuất theo nhu cầu thị trường, đảm bảo đáp ứng các quy định, tiêu chuẩn của thị trường nhập khẩu từ khâu sản xuất, thu hoạch, sơ chế, đóng gói, vận chuyển và hướng tới xuất khẩu chính ngạch.

- Nghiên cứu về xây dựng cơ chế hợp tác thí điểm giữa các tỉnh biên giới Việt-Trung có lưu lượng hàng nông sản xuất nhập khẩu lớn để huy động nguồn lực đầu tư xây dựng Trung tâm kiểm nghiệm, kiểm dịch, sơ chế và đóng gói trái cây tươi xuất

khẩu chất lượng cao, theo hướng sau khi trái cây được đưa qua Trung tâm khử khuẩn, đóng gói sẽ được đưa đi tiêu thụ thẳng trong thị trường Trung Quốc và các thị trường khác mà không cần phải xếp dỡ hạ tải để khử khuẩn như quy trình hiện nay.

c) Đề nghị Bộ Công Thương:

- Chỉ đạo các giải pháp nhằm đẩy mạnh việc thay đổi tập quán kinh doanh xuất khẩu từ phương thức truyền thống, không có hợp đồng thương mại sang phương thức hiện đại, thành lập hợp đồng với các điều khoản rõ ràng, minh bạch giữa các bên; đẩy mạnh các hoạt động xúc tiến thương mại, quảng bá sản phẩm, tìm hiểu và mở rộng thị trường xuất khẩu đối với hàng hóa của Việt Nam, đặc biệt là những thị trường mới tiềm năng, giảm bớt sự phụ thuộc vào một vài thị trường.

- Chỉ đạo Thương vụ Việt Nam tại Trung Quốc tiếp tục nắm thông tin và kịp thời phối hợp với các địa phương có cửa khẩu biên giới với Trung Quốc để cung cấp thông tin, thường xuyên cập nhật về các quy định, yêu cầu của phía Trung Quốc đối với hàng nông sản xuất nhập khẩu qua biên giới đường bộ.

d) Đề nghị các Hiệp hội ngành hàng, doanh nghiệp:

- Các Hợp tác xã, doanh nghiệp sản xuất cần chuyển đổi sản xuất nông nghiệp theo hướng chú trọng chất lượng, gắn với thị trường xuất khẩu, quan tâm ứng dụng tiến bộ kỹ thuật trong sản xuất, chế biến, góp phần tăng năng suất, sản lượng, tăng giá trị của sản phẩm.

- Các doanh nghiệp kinh doanh xuất khẩu hàng hóa cần thay đổi nhận thức, tư duy để phù hợp với sự phát triển của thời đại, chủ động tìm hiểu các thông tin về thị trường, tình hình cửa khẩu xuất khẩu, quy định, yêu cầu của thị trường xuất khẩu về chất lượng hàng hóa, quy cách đóng gói,... để sản phẩm có thể thông quan một cách nhanh chóng, thuận lợi; nâng cao nghiệp vụ kinh doanh xuất khẩu, tìm kiếm đối tác tin cậy, có hợp đồng ngoại thương với các điều khoản, trách nhiệm rõ ràng, minh bạch, đảm bảo tính pháp lý nhằm bảo vệ quyền lợi của các bên.

- Trao đổi với bạn hàng phía Trung Quốc để thực hiện xuất nhập khẩu hàng hóa qua tuyến đường sắt để tăng khả năng thông quan, hạn chế lây lan dịch bệnh.

UBND tỉnh Lạng Sơn trân trọng báo cáo Thủ tướng Chính phủ xem xét, chỉ đạo./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Phó Thủ tướng Chính phủ Lê Văn Thành;
- Văn phòng Chính phủ;
- Các Bộ: CT, NN&PTNT, NgG, YT, TC, GTVT (B/c);
- Thường trực Tỉnh ủy;
- Thường trực HĐND tỉnh;
- Chủ tịch, các Phó Chủ tịch UBND tỉnh;
- Các Sở: CT, NgV, NN&PTNT, YT, TC, GTVT;
- BQL Khu KTCK ĐĐ-LS;
- Cục HQ, BCH ĐBBP, CA tỉnh, Cục QLTT;
- UBND các huyện biên giới;
- C,PCVP UBND tỉnh, các Phòng CM, TTTH-CB;
- Lưu: VT, KT(LC).

**TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
CHỦ TỊCH**

Hồ Tiến Thiệu